

Puutarha- ja
mökkikompostori
Garden and Cottage
Composter

FI • SV • NO • EN • RU

L&T[®]

Onnittelut!

L&T Puutarha- ja mökkikompostori on nimensä mukaisesti hyvä valinta biojätteiden kompostointiin puutarhassa ja kesämökillä.

Materiaalitakuutodistus

Valmistaja antaa tuotteelle kahden vuoden takuun, joka kattaa valmiste- ja materiaalivirheet.

Takuuasioissa voitte ottaa yhteyttä L&T:n ympäristötuotteiden asiakaspalveluun puh. 010 636 2790 tai tuotteen jälleenmyyjään. Säilyttäkää oston yhteydessä saamanne kuitti sekä tämä takuutodistus koko takuuajan.

Tekniset tiedot

	L&T Puutarha- ja mökkikompostori	Korotusosa
Tilavuus	310 l	160 l
Mitat:		
halkaisija	980 mm	980 mm
korkeus	700 mm	285 mm
Materiaalit	runko pakkasenkestävä ja UV-suojattu rotaatiovalettu polyeteeni eristys polyeteenivaaho, vahvuus 10–15 mm	
Lisävarusteet	korotusosa 160 l	
Lisätarvikkeet	kompostin sekoitussauva · biojäteastia 7 tai 25 l · komposti- ja käymäläkuivike 50 l · kompostoitava biojätepussi	
Valmistusmaa	Suomi	

Korotusosa

Erikseen myytävä L&T Puutarha- ja mökkikompostorin korotusosa antaa 160 l lisätilavuutta. Puutarha- ja mökkikompostoriin voi liittää jopa kaksi korotusosaa.

Kompostoinnin perusteet

Kompostointia varten tarvitaan

- oikein mitoitettu ja eristetty kompostori
- biojäteastia keittiöön
- kuivikeainetta ja kuivikeainesäiliö
- talikko, lapio tai sekoitussauva.

Kompostin toiminta

Kompostoituminen on luonnon oma prosessi, joka perustuu biologiseen hajoamiseen. Kompostointi on biojätteen kierrätystä, jossa jätteen ravinteista saadaan uusien kasvien rakennusainetta. Kompostin pieneliöt eli sienet ja lahottajamikrobit muuttavat jätteet humukseksi, ja samalla syntyy lämpöä, vesihöyryä, ravinnesuoloja sekä hiilidioksidia. Hajotustoiminta on tehokkainta 30–45 °C lämpötilassa. Lämpöeristys pitää syntyneen lämmön kompostorin sisällä, joten toimivan kompostorin tunnistaa lämmöstä ja vesihöyrystä kompostorin sisäkannella.

Pieneliöt tekevät hajotustyötään vain, jos niitä ruokitaan säännöllisesti. Ne tarvitsevat eläkseen happea, vettä ja ravintoa. Ravintotyyppiä saadaan mm. keittiön talousjätteestä ja hiiltä kuivasta puutarhajätteestä ja oksahakkeesta. On siis suositeltavaa kompostoida keittiö- ja puutarhajätettä samassa kompostorissa. Kuiva puutarhajäte tai kuivikeaine lisää kompostin ilmapuutua, sitoo vapautuvaa tyyppiä ja tasapainottaa kosteutta.

Käyttöä varten kannattaa varata muutama säkki L&T Komposti- ja käymäläkuiviketta, joka sisältää kutterilastua ja rahkaturvetta. Kuivikeseos on hyvä säilyttää kosteudelta suojattuna sisätiloissa tai suljetussa astiassa. Jos kompostia ei talviaikaan täytetä talousjätteillä säännöllisesti, kompostin toiminta heikkenee tai lakkaa. Kompostoituminen kuitenkin käynnistyy uudelleen, kun kompostorissa oleva massa sulaa ja lämpötila nousee.

Käyttöönotto – sijoittaminen, asennusohje

Kun valitset paikkaa kompostorille, varmista että

- täyttäminen on helppoa. Käytännöllisimmät paikat ovat lähellä jäteastiaa tai tontin reunalla puutarhassa. Jos suunnittelet kompostorin sijoittamista tontin reunalle, keskustele asiasta naapurin kanssa. Muista että kompostoria käytetään usein myös talvella.
- paikalla on riittävästi tilaa huoltotoimille, tyhjentämiselle ja mahdolliselle jälkikompostoinnille sekä kuivikeainesäiliölle ja muille hoitovälineille.
- suoto-, sade- ja sulamisvedet voivat imeytyä maaperään. Monesti hiekka- tai sora-alusta on paras vaihtoehto.

Täyttökannen avaus ja lukitus

Kompostorin täyttökannessa on lukitus, jotta esim. raju tuuli ei pääse irrottamaan kantta. Täyttökansi avataan nostamalla, kun kannen kohdistusmerkit on ensin kierretty rungossa olevien merkkien kohdalle.

Käyttöohje – täyttö, huolto ja tyhjentäminen

Kompostorin täyttö

Kompostoria on helppo käyttää. Pohjalle laitetaan noin 5 cm kerros karkeaa oksahaketta tai risuja. Kompostoria täytetään talousjätteillä säännöllisesti muutaman kerran viikossa. Jätteet levitetään tasaisesti ja kuiviketta (esim. L&T Komposti- ja käymäläkuivike) lisätään aina joukkoon 50–100 % talousjätteen määrästä.

Jatkuva keittiöjätteiden lisääminen sekä oikea kosteus ovat tärkeitä kompostin toiminnalle. Sopivan kosteuden tunnistaa siitä, että kämmeneen puristettaessa kompostimullasta irtoaa muutama vesipisara. Jos komposti on liian kuiva, sitä on kasteltava vedellä. Liian kosteaan kompostiin sekoitetaan kuivikeainetta. Kompostori soveltuu keittiöjätteiden lisäksi erinomaisesti myös puutarhajätteiden kompostointiin ja kuivakäymälän jätteiden jälkikompostointiin. Käymäläjätteet kannattaa peittää hyvin kuivikkeella, kun ne laitetaan jälkikompostoitumaan.

Kompostia sekoitetaan ja ilmataan parin viikon välein tarkoitukseen soveltuvalla sekoitussauvalla tai talikolla. Kerran kuukaudessa on komposti hyvä kääntää perusteellisemmin ja peittää ohuelti kuivikeseoksella.

Kompostorin tyhjennys

Tyhjentäminen kannattaa ajoittaa keväaseen tai syksyyn, jolloin kompostimullalle löytyy eniten käyttöä puutarhassa. Kompostori tyhjennetään myös kesken kauden, jos se täyttyy, sillä massa tarvitsee happea kompostoitumisen jatkumiseksi.

Kompostorin tyhjennys aloitetaan nostamalla kompostorin yläosa sivuun. Kompostorissa oleva pintakerros kannattaa ottaa erikseen sivuun, jotta päästään käsiksi kypsempään kompostimassaan. Kompostorin sisältö kannattaa lapioida kottikarryyn, jonka jälkeen tyhjennyksen alussa sivuun nostettu pintakerros voidaan siirtää takaisin kompostoriin. Lopuksi kompostorin yläosa laitetaan paikoilleen.

Kompostin käyttö puutarhassa

Kompostimultaa voi käyttää melkein missä tahansa puutarhassa ja kasvimaalla. Kasvimaalle ei kuitenkaan pidä lisätä kompostimultaa, jossa on mukana käymäläjätteitä. Kompostimulta on erittäin hyvä maanparannusaine, sillä se sitoo kosteutta, kuohkeuttaa maata ja lisää maan ravinteita. Puolikypsää kompostimultaa saadaan hyvin toimivasta kompostorista jo muutaman viikon jälkeen, ja sitä voidaan käyttää kateaineena esimerkiksi pensaiden, puiden ja perennojen juurella.

Puolikypsän kompostin voi myös muokata syksyllä esimerkiksi kasvimaalle maanparannusaineeksi. Keväällä maahan muokattavan kompostimullan tulee olla täysin kypsynyttä, toisin sanoen kompostin tulee olla tasalaatuista, ruskeaa ainesta. Valmiin kompostimullan ominaisuuksia voi parantaa sekoittamalla siihen kasvuturvetta.

Kompostimassaa voidaan jalostaa kypsemmäksi jälkikompostoimalla. Komposti on valmista jälkikompostoitavaksi, kun kompostista ei enää silmämääräisesti erota, mitä sinne on laitettu. Jälkikompostointi voidaan suorittaa toisessa kompostorissa tai kompostikehikossa. Avoin kompostikasa on hyvä peittää, jotta ravinteet eivät huuhtoudu pois.

Kompostimulta on täysin kypsää yleensä 1–3 vuoden kuluttua, kun kaikki jätteet ovat maatuneet tummaksi tasalaatuiseksi humukseksi. Täysin valmiin kompostin tunnistaa myös siitä, että aineksen lämpötila on laskenut lähelle ympäristön lämpötilaa. Muista, että kypsäkään komposti ei sovellu sellaisenaan kasvu-lustaksi, vaan siihen tulee sekoittaa turvetta ja/tai hiekkaa. Kasvualustaan on hyvä lisätä myös tyypeä. Kypsä komposti sopii kuitenkin seulottuna nurmikon ravinteeksi.

FI

Mitä voi laittaa kompostiin?

Keittiöstä

- ruuantähteet, kahvin ja teen porot, perkuujätteet
- hedelmät, vihannekset, juurekset ja niiden kuoret
- rasvat, kananmunankuoret murskattuna
- kotieläinten häkkien siivousjätteet
- kukkamulta ja kasvijätteet, talouspaperi ja lautasliinat

Lajitellaan muuten!

- muovi, muovitetut paperit: **energiajäte**
- maito- ja mehutölkit: **nestekartonki/keräyskartonki**
- säilyketölkit, pullonkorkit: **pienmetalli**
- lasi: **lasinkeräys**
- posliini, keramiikka, hehkulamput: **sekajäte**
- tupakantumpit, imurin pölypussit: **sekajäte**
- kumi, vaipat: **sekajäte/energiajäte**
- tekstiilijäte: **energiajäte/vaatekeräys**
- vaaralliset jätteet: **vaarallisten jätteiden keräys**

Lue lisää osoitteesta www.lajitteluapuri.fi

Puutarhasta

- oksat ja varret silputtuna
- ruohonleikkujäte
- kuivuneet ja pilaantuneet elintarvikkeet
- puiden ja pensaiden lehdet
- haravointijätteet

Ongelmatilanteet ja ratkaisut

Ongelma	Syy	Ratkaisu
Pistävä mädäntyneen haju	Liian tiivis ja märkä komposti	Lisää kuiviketta runsaasti ja sekoita hyvin
Jäätyminen	Liian vähän uutta jätettä, riittämätön eristys tai liian tiivis ja kostea massa	Lämmitä massaa kuumavesipulloilla tai täytä normaalisti, komposti käynnistyy keväällä
Kärpäset tai kärpäsen toukat	Liian vähän kuiviketta tai huonosti peitellyt eläinperäiset jätteet	Lisää kuiviketta ja sekoita sekä käännä munat ja toukat kuumimpaan osaan
Tuhkamainen aine	Liian kuiva ja kuuma komposti	Kostuta hieman haalealla vedellä ja sekoita
Muurahaiset	Liian kuiva komposti	Kostuta lämpimällä vedellä ja sekoita
Sieni- ja homekasvusto	Home ja muut sienet kuuluvat kompostin hajottajaeliöstöön	Hoida kompostia kuten ennenkin
Komposti ei lämpene	Massa on kompostoitunut Liian kuiva komposti Liian märkä komposti	Tyhjennä komposti Kostuta haalealla vedellä ja sekoita Lisää kuiviketta ja sekoita

Grattis!

L&T Trädgårds- och stugkompostor är ett bra val för året runt-kompostering av bioavfall.

Materialgarantibevis

Tillverkaren ger två års garanti för tillverknings- eller materialfel. Kontakta L&T:s miljöproduktavdelning, tel. 010 636 2790.

Du kan också kontakta återförsäljaren. Spara kvittot samt detta garantibevis under hela garantitiden.

Tekniska data

	L&T Trädgårds- och stugkompostor	Förhöjningsdel
Volym	310 l	160 l
Mått:		
Diameter	980 mm	980 mm
Höjd	700 mm	285 mm
Material	Ram frost- och UV-beständig polyetenplast Isolering polyetenscum, tjocklek 10–15 mm	
Extrautrustning	Förhöjningsdel, volym 160 l	
Tillbehör	Luftningsstav · Bioavfallskärl 7 l eller 25 l · Torvströ för kompostering och torr-dass 50 l · Komposterbar bioavfallspåse	
Färg	Mörkgrön	
Tillverkad i	Finland	

Förhöjningsdel

Den separat sålda förhöjningsdelen ger 160 liter extra volym.

Upp till två förhöjningsdelar kan monteras på Trädgårds- och stugkompostorn.

Allmänt om kompostering

För att kompostera behöver du

- en lagom stor och isolerad kompostor
- bioavfallskärl i köket
- torrströ och torrströbehållare
- grep, spade eller stav

Hur en kompost fungerar

Kompostering är naturens egen process som baserar sig på biologisk nedbrytning. I en kompost åter-används växtnäring från avfallet och blir uppbyggnadsmaterial för nya växter. Svampar och mikrober – kompostens mikroorganismer – förvandlar avfallet till mylla och samtidigt uppstår vattenångor, närings-salter och koldioxid. Nedbrytningen sker effektivast i temperaturer på mellan 30 och 45 °C. Värmen som uppstår inne i komposten hålls kvar av kompostorns värmeisolering, så värme och vattenånga vid kompostorns innerlock visar att den fungerar.

Mikroorganismerna kan bara göra sitt nedbrytningsarbete om de regelbundet matas. För att kunna leva behöver de syre, vatten och näring. Näringskväve får man från bl.a. hushållsavfall och kol från torrt trädgårdsavfall och torr grenflis. Det är därför bra att kompostera köks- och trädgårdsavfall i en och samma kompost. Torrt trädgårdsavfall eller torrströ ökar kompostens luftighet, absorberar kväve som frigörs och balanserar fuktigheten.

Det lönar sig att skaffa några säckar L&T Torvströ för kompostering och torrdass, som innehåller kut-terspån och mosstorv. Torvströblandningen ska förvaras i ett torrt utrymme inomhus eller i ett slutet kärl. Fyller du inte på komposten med hushållsavfall och torrströ under vintern försämras processen eller upphör helt. Komposteringsprocessen fortsätter dock igen när massan i kompostorn tinar upp och temperaturen stiger.

Komma igång – placering, installation

När du väljer placering för kompostorn bör du se till att:

- det är lätt att fylla på kompostorn. De mest praktiska ställena är nära soptunnan eller tomtkanten i trädgården. Om du planerar att placera kompostorn vid tomtkanten bör du först diskutera saken med din granne. Tänk också på att kompostorn ofta används även på vintern.
- det finns tillräckligt med plats för att utföra underhållsarbete, tömma kompostorn och för eventuell efterkompostering samt för torrströbehållaren och andra underhållsverktyg.
- lak-, regn- och smältvatten kan absorberas i marken. Ofta är en grund av sand eller grus det bästa alternativet.

Påfyllningslocket – låsning och öppning

Kompostorns påfyllningslock har en låsningsmekanism som ser till att locket inte lossar vid till exempel kraf-tig blåst. Du öppnar påfyllningslocket genom att lyfta det efter att du vridit det så att märkena på locket ligger mot märkena på ramen.

Bruksanvisning – påfyllning, underhåll och tömning

Påfyllning

Det är enkelt att använda kompostorn. Lägg ett ca 5 cm lager av grövre grenflis eller ris på botten. Fyll på med hushållsavfall regelbundet några gånger i veckan. Fördela avfallet jämnt och lägg på torrströblandning (till exempel L&T Torvströ för kompostering och torrass), ca 50–100 % av mängden hushållsavfall.

För att kompostorn ska fungera bra är det viktigt att hela tiden fylla på med köksavfall samt att komposten har rätt fuktighet. Du ser om fuktigheten är lagom genom att klämma om en handfull kompostmull och se om det kommer några droppar vatten. Är komposten för torr måste den vattnas. Är den för fuktig blandar du i torrströ. Kompostorn passar förutom för hushållsavfall även utmärkt för kompostering av trädgårdsavfall och för efterkompostering av avfall från torrklosett. När klosettavfallet läggs i kompostorn för efterkompostering lönar det sig att täcka det väl med torrströ.

Rör om och lufta kompostinnehållet varannan vecka med en lämplig blandarstav eller grep. Det är bra att en gång i månaden vända om hela kompostinnehållet mer grundligt och täcka över med ett tunt lager torrströ.

Tömning

Det lönar sig att tömma kompostorn antingen på våren eller på hösten då behovet av kompostmull för trädgården är störst. Kompostorn ska också tömmas under säsongen om den blir för full, eftersom massan behöver syre för att komposteringen ska fortsätta.

Börja tömningen av kompostorn med att lyfta av dess överdel. Lägg först ytlagret i kompostorn åt sidan så att du kommer åt den mognare kompostmassan. Skyffla sedan kompostorns innehåll i en skottkärra och lägg därefter det ytlager som du först lagt åt sidan tillbaka i kompostorn. Sätt till slut kompostorns överdel på plats.

Kompost för trädgården

Kompostmull kan användas nästan var som helst i trädgården och grönsakslandet. Kompostmull som innehåller toaavfall ska dock inte användas i grönsakslandet. Kompostmull är mycket bra jordförbättring då den binder fukt, luckrar upp jorden och ökar näringsämnen i jorden. En välfungerande kompost ger halvmogen kompostmull redan efter några veckor, och den kan användas som täckmull på t.ex. busk-, träd- och perennerötter.

På hösten kan halvmogen kompost också t.ex. användas vid jordförbättring i trädgårdslandet. Kompostmull som används på våren ska vara helt mogen, vilket innebär att kompostmassan ska vara brun och av jämn kvalitet. Man kan förbättra egenskaperna hos den färdiga kompostmullen genom att blanda i växttorv.

Kompostmassan kan förädlas och göras mognare genom efterkompostering. Komposten är färdig för efterkompostering när man inte längre med bara ögonen kan urskilja vad som har lagts i komposten. Efterkomposteringen kan göras i en annan kompostbehållare eller i en kompostram. En öppen komposthög bör helst täckas över så att näringsämnen inte sköljs bort.

Kompostmullen är vanligen helt mogen efter 1–3 år då allt avfall har förmultnat till mörk humus av jämn kvalitet. En färdig kompost kännetecknas också av att dess temperatur har sjunkit så att den ligger nära temperaturen hos omgivningen. Kom ihåg att inte heller mogen kompost som sådan lämpar sig som växtunderlag, utan ska blandas upp med torv och/eller sand. Det är också bra att tillföra kväve i växtunderlaget. Sorterad lämpar sig kompost dock som näring för gräsmattan.

Detta kan komposteras

Från köket

- matrester; te- och kaffesump, fiskavfall
- frukter, grönsaker; rotfrukter och deras skal
- fett, äggskal (krossade)
- avfall från husdjursburar
- matjord och växtavfall, hushållspapper och servetter

Detta sorteras på annat sätt

- Plast, plastlaminerat papper: **energifraktion**
- Mjök- och juiceförpackningar: **kartong/samlingskartong**
- Konservburkar, kapsylor: **smämetall**
- Glas: **glasinsamling**
- Porslin, keramik, glödlampor: **blandavfall**
- Cigarettfimpar, dammsugarpåsar: **blandavfall**
- Gummi, blöjor: **blandavfall/energiavfall**
- Textilavfall: **energiavfall/klädinsamling**
- Riskavfall: **riskavfallsinsamling**

Från trädgården

- grenar och stjälkar (hackade)
- gräsklippningsavfall
- torra eller skämda livsmedellöv
- räfsavfall

Problemsituationer och lösningar

Problem	Orsak	Lösning
Starkt rutten lukt	För tät och blöt kompost	Lägg på mycket torrströ och blanda väl
Frysning	För lite nytt avfall, otillräcklig isolering eller för tät och fuktig massa	Värm massa med varmvattenflaskor eller fyll normalt, komposten kommer i gång på våren
Flugor eller larver	För lite torrströ eller animaliskt avfall som inte har täckts tillräckligt bra	Lägg på torrströ och blanda, skjut sedan äggen och larverna till kompostens varmaste del
Askliknande ämne	För torr och varm kompost	Häll på lite ljummet vatten och blanda
Myror	För torr kompost	Häll på varmt vatten och blanda
Svamp och mögel	Mögel och andra svampar hör till kompostens nedbrytningsorganismer	Sköt komposten som förut
Komposten blir inte varmare	Massan har komposterats För torr kompost För blöt kompost	Töm komposten Häll på ljummet vatten och blanda Lägg på torrströ och rör om

Gratulerer!

L&T Hage- og hyttekompostbeholder er et bra valg for kompostering av bioavfall året rundt.

Materialgarantibevis

Produsenten gir to års garanti for produksjons- eller materialfeil. Kontakt L&Ts miljøproduktavdeling, tlf. 010 636 2790.

Du kan også kontakte forhandleren. Ta vare på kvitteringen og dette garantibeviset gjennom hele garantitiden.

Tekniske data

	L&T Hage- og hyttekompostbeholder	Forhøyningsdel
Volum	310 l	160 l
Mål:		
Diameter	980 mm	980 mm
Høyde	700 mm	285 mm
Materiale	Ramme: UV- og frostbestandig polyetenplast Isolering: polyetenskum, tykkelse 10–15 mm	
Ekstrautstyr	Forhøyningsdel, volum 160 l	
Tilbehør	Luftestav · Bioavfallsbeholder 7 l eller 25 l · Torvstrø til kompostering og tørrdoer 50 l · Komposterbar bioavfallspose	
Farge	Mørkegrønn	
Produsert i	Finland	

Forhøyningsdel

Forhøyningsdelen selges separat og gir et ekstra volum på 160 liter.

Opptil to forhøyningsdeler kan monteres på Hage- og hyttekompostbeholder.

NO

Generelt om kompostering

Når du skal kompostere, trenger du

- en passe stor og isolert kompostbeholder
- en beholder for biologisk avfall på kjøkkenet
- tørrstrø og tørrstrøbeholder
- greip, spade eller stav

Slik fungerer en kompostbeholder

Kompostering er naturens egen prosess, som baserer seg på biologisk nedbryting. I en kompostbeholder gjenbrukes vekstnæringen fra avfallet, som så blir oppbyggingsmateriale for nye vekster. Sopper og mikrober – mikroorganismene i komposten – forvandler avfallet til muld, og samtidig dannes vanddamp, næringssalter og karbondioksid. Nedbrytingen er mest effektiv ved temperaturer på mellom 30 og 45 °C. Varmen som oppstår inne i komposten, bevares ved hjelp av kompostbeholderens varmeisolerende, derfor viser varme og vanddamp på innerlokket til kompostbeholderen at den fungerer.

Mikroorganismene kan bare gjøre nedbrytingsarbeidet sitt hvis de mates regelmessig. For å kunne leve, trenger de oksygen, vann og næring. Næringsnitrogen får man fra bl.a. husholdningsavfall og karbon fra tørt hageavfall og tørr grenflis. Derfor er det bra å kompostere kjøkken- og hageavfall i en og samme kompostbeholder. Tørt hageavfall eller tørrstrø gir mer luft i komposten, absorberer nitrogenet som frigjøres og balanserer fuktigheten.

Det lønner seg å skaffe noen sekker L&T torvstrø til kompostering og tørrdoer, som inneholder flis og torv. Torvstrøblandingen må oppbevares i et tørt rom innendørs eller i en lukket beholder. Hvis du ikke fyller på komposten med husholdningsavfall og torvstrø i løpet av vinteren, forverres prosessen eller opphører helt. Komposteringsprosessen fortsetter likevel igjen når massen i kompostbeholderen tiner opp og temperaturen stiger

Kom i gang – plassering, installasjon

Når du velger plassering av kompostbeholderen, bør du passe på at:

- det er lett å fylle på kompostbeholderen. De mest praktiske stedene er i nærheten av søppelkassen eller i utkanten av hagen/tomten. Hvis du planlegger å sette kompostbeholderen ved utkanten av tomten, bør du først diskutere saken med naboen din. Tenk også på at kompostbeholderen ofte også brukes om vinteren.
- det må være tilstrekkelig plass til å kunne utføre vedlikeholdsarbeid, tømme kompostbeholderen og til eventuell etterkompostering, samt til tørrstrøbeholderen og annet vedlikeholdsverktøy.
- det må være mulig for lekkasje-, regn- og smeltevann å absorberes i bakken. Ofte er et underlag av sand eller grus det beste alternativet.

Påfyllingslokket – låsing og åpning

Påfyllingslokket til kompostbeholderen har en låsemekanisme som sørger for at lokket ikke løsner ved for eksempel kraftig vind. Du åpner lokket ved å løfte det etter at du har vridd det slik at merkene på lokket ligger mot merkene på rammen.

Bruksanvisning – påfylling, vedlikehold og tømming

Påfylling

Det er lett å bruke kompostbeholderen. Legg et lag på ca 5 cm med grove kvistfliser eller greinris på bunnen. Fyll på med husholdningsavfall regelmessig noen ganger i uken. Fordel avfallet jevnt, og legg på tørrstrøblanding (for eksempel L&T torvstrø til kompostering og tørrdo), ca 50–100 % av mengden husholdningsavfall.

For at kompostbeholderen skal fungere bra, er det viktig at det hele tiden fylles på med kjøkkenavfall, samt at komposten har riktig fuktighet. Du ser om fuktigheten er passe ved å klemme rundt en håndfull kompostmuld og se om det kommer noen dråper vann. Hvis komposten er for tørr, må den vannes. Er den for fuktig, blander du inn tørrstrø. Kompostbeholderen egner seg i tillegg til kjøkkenavfall også utmerket for kompostering av hageavfall og etterkompostering av avfall fra tørrtoaletter. Avfallet fra tørrtoaletter bør dekkes godt med torvstrø når det legges i kompostbeholderen for etterkompostering.

Rør rundt og luft kompostinnholdet annenhver uke med en egnet blanderstav eller et greip. Det er bra å vende hele kompostinnholdet mer grundig en gang i måneden og dekke over med et tynt lag tørrstrø.

Tømming

Det lønner seg å tømme kompostbeholderen enten om våren eller om høsten, når behovet for kompostmuld er størst i hagen. Kompostbeholderen må også tømmes i løpet av sesongen hvis den blir for full, fordi massen trenger oksygen for at komposteringen skal kunne fortsette.

Når du skal tømme kompostbeholderen, begynner du med å løfte av overdelen. Legg først overflatelaget i beholderen til side, slik at du kommer til den mer modne kompostmassen. Skuff så innholdet i kompostbeholderen over i en trillebår, og legg overflatelaget tilbake i kompostbeholderen. Til slutt setter du overdelen på igjen.

Kompost til hagen

Kompostmuld kan brukes nesten hvor som helst i hage og grønnsakbed. Kompostmuld som inneholder toalettavfall, må likevel ikke brukes i grønnsakbed. Kompostmuld er svært bra jordforbedring, da den binder fukt, løser opp og øker mengden næringsstoffer i jorden. En velfungerende kompostbeholder gir halvmoden kompostmuld allerede etter noen uker, og den kan brukes som dekkemuld på røttene til f.eks. busker, trær og flerårige planter.

Om høsten kan halvmoden kompost også f.eks. brukes til jordforbedringer i hagen. Kompostmulden som brukes om våren, må være helt moden, noe som innebærer at kompostmassen skal være brun og av jevn kvalitet. Det er mulig å forbedre egenskapene til den ferdige kompostmulden ved å blande inn veksttorv.

Kompostmassen kan foredles og gjøres modnere gjennom etterkompostering. Komposten er klar til etterkompostering når man ikke lenger med det blotte øyet kan se hva det er som er lagt i komposten. Etterkomposteringen kan gjøres i en annen kompostbeholder eller i en kompoststramme. En åpen komposthaug bør helst dekkes over, slik at ikke næringsstoffene skylls bort.

Kompostmulden er vanligvis helt moden etter 1–3 år. Da er alt avfall formuldet til mørk humus av jevn kvalitet. En ferdig kompost kjennetegnes også av at temperaturen har sunket, slik at den ligger nær omgivelsestemperaturen. Husk at heller ikke moden kompost er egnet til vekstunderlag alene, men skal blandes ut med torv og/eller sand. Det er også bra å tilføre nitrogen til vekstunderlaget. Sortert egner kompost seg godt som plennæring.

NO

Detta kan komposteras

Fra kjøkkenet

- matrester, teposer og kaffefiltre, fiskeavfall
- frukt, grønnsaker, rotfrukter og skallet av disse
- fett, eggeskall (knuste)
- avfall fra kjæledyrbur
- matjord og planteavfall, papirhåndklær og servietter

Fra hagen

- greiner og stilker (opphakket)
- gressklippingsavfall
- tørre eller ødelagte matvarer
- løv
- luke-/rakeavfall

Dette sorteres på annen måte

- Plast, plastlaminert papir: **plastinnsamling**
- Melke- og juicekartonger: **papir- og pappinnsamling**
- Hermetikkbokser, skrudlokk: **metallinnsamling**
- Glass: **glassinnsamling**
- Porselen, keramikk, glødelamper: **restavfall**
- Sigarettstumper, støvsugerposer: **restavfall**
- Gummi, bleier: **restavfall**
- Tekstilavfall: **klesinnsamling/restavfall**
- Farlig avfall: **mottak for farlig avfall**

Problemsituasjoner og løsninger

Problem	Årsak	Løsning
Sterk, råttent lukt	For tett og våt kompost	Legg på mye tørrstrø og rør godt om
Frost	For lite nytt avfall, utilstrekkelig isolering eller for tett og fuktig masse	Varm massen med varmtvannsflasker eller fyll på normalt, komposteringen kommer i gang igjen om våren
Fluer eller larver	For lite tørrstrø, eller animalsk avfall som ikke er dekket tilstrekkelig godt over	Legg på tørrstrø og rør om. Flytt så eggene og larvene til den varmeste delen av komposten
Askelignende stoffer	For tørr og varm kompost	Hell på litt lunkent vann og rør om
Maur	For tørr kompost	Hell på varmt vann og rør om
Sopp og mugg	Mugg og andre sopper hører til nedbrytingsorganismene i komposten	Behandle komposten som tidligere
Komposten blir ikke varmere	Massen er kompostert For tørr kompost For våt kompost	Tøm komposten Hell på lunkent vann og rør om Legg på tørrstrø og rør om

Congratulations!

The L&T Garden and Cottage Composter is a good choice for composting biowaste.

Warranty Certificate

The producer is granting a two-year warranty for material and manufacturing flaws. Please call L&T's Environmental Products, telephone +358 10 636 2790, or contact the reseller. Please keep the purchase receipt and this warranty certificate until the end of the warranty period.

Technical specifications

	L&T Garden and Cottage Composter	Extension Module
Volume	310 litres	160 litres
Dimensions:		
diameter	980 mm	980 mm
height	700 mm	285 mm
Material	body: frost-resistant and UV-protected rotational moulded polyethylene insulation: polyethylene foam, 10–15 mm	
Optional equipment	Extension Module 160 l	
Accessories	Compost mixing stick • Biowaste container 7 or 25 l • Desiccant for composters and dry toilets 50 l • Composting bio-garbage bag	
Made in	Finland	

Extension Module

The optional Extension Module increases the capacity by an additional 160 l and you can add two Extension Modules to the L&T Garden and Cottage Composter

Basics of composting

For composting kitchen biowaste you will need

- a correct sized and thermally insulated composter
- a biowaste bin for your kitchen
- desiccant and a container for it
- a spade or mixing stic

Composting process

Composting is based on biological decomposition. Nutrients contained in waste materials are recycled for reuse as plant-growing material. In the compost mass, fungus and decomposition micro-organisms transform the waste into humus and at the same time produce heat, steam, nutrient salts and carbon dioxide. Decomposition is most efficient at a temperature between 30 and 45 C. Thermal insulation keeps the heat inside the composter. Heat and steam on the inside cover of the composter indicate that the compost is working.

Micro-organisms can perform their decomposition work only if regularly fed. To survive they need oxygen, water and nutrients. Nutrient nitrogen is obtained from kitchen household waste, while carbon comes from garden waste and branch chips. Therefore we would recommend composting kitchen and garden waste in the same composter. Dry garden waste and a desiccant will increase the airiness of the compost, bind discharged nitrogen and balance humidity.

We recommend reserving a few sacks of L&T Desiccant for composters and dry toilets, which contains cutter shavings and bog peat. The Desiccant should be stored indoors or in a closed container to protect it against humidity. If the composter is not filled with household waste or desiccant regularly during the winter season, the composting function will weaken or cease. Composting will restart when the soil inside the composter has melt and the temperature increases.

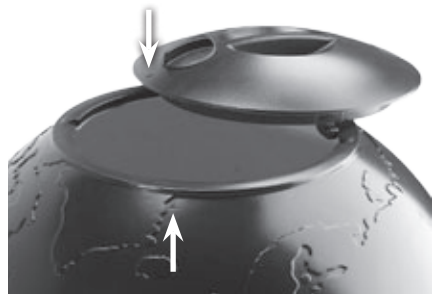
Installation – instructions and placement

When selecting where to place your composter, please consider the following issues:

- easy fill-up. Best locations are close to the waste bin or at the edge of the garden. Please discuss the matter with your neighbour, if you wish to place your composter at the edge of your garden. Also remember that the composter will often be used in winter as well.
- sufficient space for filling, emptying and possible post-composting as well as for desiccant containers and other care equipment.
- seepage, rain and meltwater may be absorbed into the ground. In many cases, sand or gravel make a better base.

Filling hatch – opening and locking

The composter filling hatch has a locking function to prevent the hatch from coming off due to a strong gust of wind, for example. To open the hatch, align the symbols on the hatch with those on the composter body, then lift.

Instructions for use – filling, servicing and emptying

Filling the composter

It is easy to use the composter. Cover the bottom with some 5 cm of coarse branch chips or twigs. Fill the composter with kitchen biowaste regularly a few times per week. Spread the household waste evenly and always add desiccant in the amount of 50–100 per cent of the quantity of kitchen biowaste.

The humidity level is right if you are able to squeeze a few drops of water out of a handful of compost. If the compost is too dry, it must be watered. If the compost is too wet, desiccant must be added. In addition to kitchen waste, the composter is also suitable for composting garden waste and post-composting dry toilet waste. You should cover toilet waste with desiccant, when post-composting.

The compost should be mixed and turned every two weeks with an appropriate mixing stick or dungfork to create air passages. Once a month the compost should be mixed thoroughly and lightly covered with a desiccant mixture.

Emptying the composter

It is best to empty the composter in the spring or autumn when compost mulch is most needed in the garden. The composter may also be emptied mid-season if it gets full, because the compost mass needs oxygen to continue decomposing.

To empty the composter, first lift off and put aside the top part of the composter. You should also put aside the top layer of compost in order to reach the more decomposed mass. You can shovel the composter contents into a wheelbarrow, after which you can move the top compost layer back into the composter. Finally, put back the composter top part.

Using compost in the garden

You can use compost almost anywhere in the garden. However, compost containing toilet waste should not be used in vegetable gardens. Compost mass is a very strong fertilizer. It binds moisture, makes the soil more porous and adds nutrients. A well-functioning composter will provide half-decomposed mass after only a few weeks of use, and the compost can be used as mulch under shrubs, trees or perennials.

Half-finished compost can also be used to improve soil in a kitchen garden during the autumn, for example. If you mix compost into the garden soil during the spring, it should be fully decomposed that is to say brown and of even quality. You can improve finished compost mass by mixing it with horticultural peat.

Compost mass can be improved further by post-composting. The substance is ready for post-composting when it has completely lost the appearance of the originally waste. Post-composting can be done in another composter or a compost rack. An open compost heap should be covered to prevent nutrients from washing away.

Compost soil is typically fully finished after 1–3 years, when all waste is decomposed into dark humus of even quality. The temperature of fully decomposed compost mass has decreased close to the temperature of the environment. Please remember that even when fully decomposed, compost mass cannot be used as a gardening bed as such, but should be mixed with peat and/or sand. We also recommend mixing the gardening bed with nitrogen. Finished compost mass, well sieved, can be used as a nutrient for grass.

EN

Waste to be composted

From the kitchen

- food leftovers, coffee and tea grounds, fish entrails
- fruits, vegetables, roots and their peels
- fats, crushed egg shells
- cleaning waste from pet cages
- potting soil and plant waste, household tissue and napkins

From the garden

- chipped branches and stems
- lawnmower cuttings
- dried and perished foodstuffs
- tree and bush leaves
- raking waste

Waste to be sorted otherwise

- Plastics, plastic-covered paper: **burnable waste**
- Milk and juice cartons: **liquid carton/recyclable carton**
- Cans, bottle tops: **recyclable metal**
- Glass: **recyclable glass**
- Porcelain, ceramics, bulbs: **mixed waste**
- Cigarette stubs, vacuum cleaner dust bags: **mixed waste**
- Rubber, baby nappies: **mixed waste/burnable waste**
- Textile waste: **burnable waste/clothing collection**
- Hazardous waste: **hazardous waste collection**

Problem situations and solutions

Problem	Cause	Solution
Pungent, rotten smell	Compost is too dense and wet	Add plenty of drying agent and mix well
Freezing	Not enough new waste, insufficient insulation or mass is too dense and wet	Warm the mass using a hot water bottle or fill up as usual, the compost will restart in spring
Flies or maggots	Not enough drying agent or poorly covered animal derived waste	Add drying agent and mix, blend in the eggs and maggots and push to the hot-test part of the compost
Ash-like substance	Compost is too dry and too hot	Dampen using lukewarm water and mix
Ants	Compost is too dry	Dampen using warm water and mix
Fungus and mould	Mould and other fungus are normal compost decomposition organisms	Service the compost as usual
Compost is not heating up	The mass is finished composting Compost is too dry Compost is too wet	Empty the compost Dampen with lukewarm water and mix Add drying agent and mix

Поздравляем!

Садовый компостер L&T Globe – отличный выбор для компостирования органических отходов.

Гарантийный талон L&T Globe

Производитель предоставляет двухлетнюю гарантию на отсутствие скрытых дефектов производства и материалов. Гарантия действительна при наличии данного гарантийного талона и чека организации продавца. По вопросам гарантии, пожалуйста, связывайтесь с продавцом, у которого Вы приобрели товар, или с Отделом экологической продукции компании L&T по тел. +358 10 636 2790

Технические характеристики

	Садовый компостер L&T Globe	Расширительная секция L&T Globe
Объём	310 л	160 л
Размеры диаметр высота	980 мм 700 мм	980 мм 285 мм
Материал	корпус: морозостойкий и устойчивый к воздействию ультрафиолета полиэтилен ротационного формования изоляция: вспененный полиэтилен, толщина - 10–15 мм	
Дополнительное оборудование	Расширительная секция L&T Globe 160 л	
Сопутствующие товары	Аэратор для компоста • Контейнер для биоотходов на 7 или 25 л • Сухая смесь для компостеров и компостных туалетов L&T Bio-Life • Компостируемый мешок для биоотходов	

Сделано в Финляндии

Расширительная секция

Поставляемая в качестве опции расширительная секция L&T Globe увеличивает вместимость компостера на дополнительные 160 л. Объём компостера L&T Globe можно увеличить за счёт 1 или 2 расширительных секций.

Основы компостирования

Для компостирования необходимы

- термоизолированный компостер подходящей конструкции
- ёмкость для пищевых отходов на кухне
- сухая смесь, ёмкость для сухой смеси
- вилы, лопата или аэратор для компоста

Принцип работы компостера

В основе компостирования лежит процесс органического разложения. Питательные вещества, содержащиеся в органических отходах, в компостере перерабатываются в почвенные удобрения. В процессе компостирования участвуют различные микроорганизмы. Они разлагают органические отходы на гумус, влагу, питательные вещества и углекислый газ. При компостировании также выделяется тепло. Процесс компостирования наиболее эффективен при температуре от +30 до +45 °С. Изоляция корпуса удерживает тепло внутри компостера. Тепло и влага внутри компостера свидетельствуют о правильном компостировании.

Для компостного процесса микроорганизмам необходимо регулярное пополнение компостера органическими отходами. В кухонных отходах содержится питательный азот, а в садовых отходах, опилках, измельченных ветках – углерод. Мы рекомендуем компостировать садовые и кухонные отходы в одном компостере. Для правильной аэрации подсушите садовые отходы и используйте достаточное количество сухой смеси. Это поможет обеспечить надлежащий уровень влажности и содержания азота в компостере.

Для круглогодичного компостирования мы рекомендуем заранее запастись несколькими мешками сухой смеси. Сухая смесь должна состоять из мелких опилок и сфагнового верхового торфа. Сухая смесь поглощает излишнюю влагу, улучшает структуру и аэрацию компостной массы. Если Вы хотите быть уверенными в эффективном компостировании, мы рекомендуем использовать сухую смесь L&T Bio-Life для компостеров и компостных туалетов. Для защиты от излишней влажности и насекомых сухую смесь нужно хранить внутри помещения в закрытом контейнере. Если зимой компостер не будет пополняться регулярно, компостная масса замёрзнет и компостный процесс остановится. После повышения температуры и оттаивания компостирование продолжится.

Рекомендации по установке

При выборе места установки, пожалуйста, учтите следующие факторы:

- Лучшее место для установки компостера – рядом с мусорным баком или на границе сада, на равном удалении от дома и огорода. Учтите, что компостер будет использоваться также зимой. При установке компостера на границе Вашего участка можно оговорить место с соседями.
- Свободный доступ к компостеру для использования и обслуживания. Необходимо место для свободного подхода к компостеру, его опорожнения, а также для ёмкости с сухой смесью и других инструментов, используемых для работы с компостером.
- Поверхность под компостером должна свободно впитывать осадки, талую воду. Чтобы избежать скопления влаги, лучше установить компостер на песок или гравий.

Открытие и закрывание крышки

Крышка компостера фиксируется, чтобы предотвратить ее случайное открытие при порывах ветра. Чтобы открыть крышку, поверните ее до совмещения символа на крышке с символом на корпусе, затем поднимите крышку.

Рекомендации по использованию - наполнение, обслуживание, опорожнение

Наполнение компостера

Пользоваться компостером просто. Вначале наполните его на 5 см сухими прутьями, щепой или ветками. Регулярно, желательнее несколько раз в неделю, пополняйте компостер органическими отходами. Равномерно распределяйте отходы внутри компостера и всегда добавляйте сухую смесь в следующих пропорциях: на 1 часть кухонных отходов от $\frac{1}{2}$ до 1 части сухой смеси.

Для компостного процесса важно регулярно добавлять свежие органические отходы и поддерживать надлежащий уровень влажности внутри компостера. Влажность в норме, если из горсти созревшего компоста можно выжать несколько капель влаги. Слишком сухой компост требует больше влаги, слишком влажный - больше сухой смеси.

Для надлежащей аэрации компостной массы компост следует рыхлить не реже, чем раз в две недели, и перемешивать не реже одного раза в месяц. Для этого можно использовать вилы, лопату или компостный аэратор L&T®.

Опорожнение компостера

Опорожнение компостера лучше производить весной или осенью, когда компост нужнее всего в саду. Если компостер наполнился к середине сезона, Вы также можете опорожнить его, так как компостные массы нуждаются в кислороде, чтобы процесс продолжался.

Для того чтобы опорожнить компостер, снимите верхнюю часть компостера. Также следует снять верхний недозревший слой, чтобы получить доступ к готовому компосту. Готовый компост перекидайте лопатой в тачку. Недозревший компост переложите обратно в компостер. Установите обратно верхнюю часть компостера.

Внесение компоста

Компост находит широкое применение в садовых работах. Тем не менее, не следует применять на овощных грядках компост, содержащий отходы из компостного туалета. Учтите, что компост – сильное удобрение, в нем содержится очень высокая концентрация питательных веществ. Компост удерживает влагу, делает почву более рыхлой и питает её. Компостер L&T Globe снабдит сад наполовину разложившейся массой уже через несколько недель использования. Такой компост может быть использован для внесения в качестве мульчи под кустарники, деревья или многолетние растения.

Недозревший компост также может использоваться для удобрения почвы в саду, например, осенью. Весной в землю вносить нужно только полностью зрелый компост – однородную массу тёмно-коричневого цвета. Вы можете обогатить готовый компост, смешав его с торфом.

RU

Компост можно также оставлять на дозревание. Субстанция готова к дальнейшему компостированию, когда она полностью потеряла первоначальный вид. Оставлять массу на докомпостирование можно в другом компостере или компостной куче. Компостную кучу лучше накрыть, чтобы не вымывались питательные вещества.

Компост полностью дозревает в течение 1–3 лет. Готовый компост имеет тёмно-коричневый цвет и однородную консистенцию. Температура готового компоста снижается до температуры окружающей среды. Пожалуйста, помните, что даже полностью вызревший компост нельзя использовать в чистом виде, его следует смешивать с торфом и/или песком. Следует тщательно просеять компост, прежде чем удобрить им газон.

Отходы, подходящие для компостирования

Кухонные

- пищевые отходы, чайная заварка и кофейная гуща, рыбы внутренности
- фрукты, овощи, их кожура и очистки
- жиры, измельченная яичная скорлупа
- уборные отходы домашних животных
- комнатные растения и земля из-под них
- неотбеленные и неокрашенные бумажные салфетки

Садовые

- измельченные ветви и стебли
- газонная трава
- подгнившие либо невызревшие плоды/клубни
- листья деревьев и кустарников
- органические отходы, собранные граблями

Некомпостируемые, но сортируемые отходы

Финский стандарт управления отходами

- Пластик, резина: **горючие отходы**
- Пакеты из-под молока и сока (упаковка жидких продуктов): **макулатура**
- Металлические банки, пивные крышки: **возвратный металл**
- Стекло: **возвратное стекло**
- Керамика, фарфор, лампы: **смешанные отходы**
- Огурки, одноразовые пылесборники, детские подгузники: **смешанные отходы**
- Текстиль и ветошь: **горючие отходы/ветошь**
- Опасные отходы: **утилизация опасных отходов**

Проблемные ситуации, решения

Ситуация	Причина	Решение
Неприятный запах	Компостная масса слишком плотная и влажная	Добавьте побольше сухой смеси и хорошо перемешайте компост
Замерзание	Редкое пополнение свежими отходами, нарушение изоляции, слишком плотная и влажная компостная масса	Пролейте компостную массу горячей водой или продолжайте заполнение компостера как обычно. Весной процесс возобновится.
Мухи, личинки	Недостаточно сухой смеси, либо уборные отходы домашних животных остались неприкрытыми	Добавьте побольше сухой смеси и перемешайте.
Компостная масса пепельно-серого цвета	Компост слишком сухой, процесс идет с выделением избыточного тепла.	Пролейте компост чуть теплой водой и перемешайте
Муравьи	Компост слишком сухой	Пролейте компост теплой водой и перемешайте
Появление грибка, плесени	Все в порядке. Грибок и плесень – необходимая часть надлежащего компостного процесса.	Продолжайте пользоваться компостером как обычно
Компост не нагревается	Компостирование закончилось Компост слишком сухой Компост слишком влажный	Опорожните компостер Пролейте компост чуть теплой водой и перемешайте Добавьте сухой смеси и перемешайте

Pakannut ja tarkastanut
Förpackad och granskad av
Emballert og kontrollert av
Inspected and packed by
Проверил и упаковал

pvm
datum
dato
Date
Дата

Lassila & Tikanoja, Ympäristötuotteet
Sentnerikuja 1, 00440 Helsinki, FINLAND
Phone +358 (0)10 636 2790,
Fax +358 (0)10 636 2700
www.lassila-tikanoja.com

